

Сталинградри ҫапаҫусенче нимәс фашисчесене ҫапса аркатнәранпа февралён 2-мәшәнче 70 ҫул ҫитет

Паттәрсем

70 ҫул каялта, Атәлла Дон ғеңенхирәсен анләшәнче ҫав тери пысак ҫапаҫусем сарапса кайна. 1942 ҫулхи июнь вәфәнче нимәс ҫарәсен хөвелтүхәс фронтинчи иккәмеш пысак наступленийе пүсләннә. Июль ҫуррийә тәлине ташман кәнтәрта стратеги фронтне 150–400 километр чухлә татса кәнә. Фашистсем Донан пысак қукине тухма, Ростова ярса илме, анат енче юханышын урлә қаҫма пултарна. Сталинградпа Ҫүрсәр Кавказ умие пысак хәрушләх тухса тәнә. Пирән ҫарсем 1941 ҫулхи ҫуллахи пекех ҫунтараракан хөвәл айәпе вәсәм тухьсалла чакнә, беженецен колонникам күсә, ҫунтармалли-сәрмелил материлсем ҫитменинне техникәнә юрхәсара ҡаларнә е пәрахса хәварна. Мускав паттәни пекех нимәсен танкесене хирәс ҡаллех чи лайххисенен лайххисене – ҫар үчилиссен курсанчесене – ҡаларнә.

ПАТТӘР ЕНТЕШСЕМ

Краснодарти пулемет-миномет училищин курсанчесене ғөләштернә полкен йышәнчә Чаваш Республикинчи Вәрнар районенче суралса ўнене самәркесем тө пулна. Вәсем Сталинград паттәни виләмле ҫапаҫусене көрсә кайна.

Августы ҫапаҫусене Николай Степанович Межевава курсант паттәрләх ҡатартна. Ана ҫара 1942 ҫул пүсләмәшәнче Вәрнар ҫар комиссариач үрлә инлә. Сталинград паттәни ҫапаҫусиен танкесе хирәс көрешекен рота расчечән командире Н.Межевава курсант Хәрәл Ялав орденене наградаляма тәраттә. Унан паттәрләх ყирки полк командире. Затүләр полковник ака мән ынрә: «1942 ҫулхи авгуастын 11–12-мәшәнчене 148-мәш түлемешене ынан ҫапаҫусене Межевава расчечә танкесене хирәс көрешекен везд ыышәнче пулна. Ташман танкесем күрәнсан 150 метртан вәсәнчен пәрне пултлантарна. Нимәс танкесем тыйран пүлсө инлә ысынан ынвәр аманнә отделени командире Вахромеев хүләрләвән исем тухна. Хайсене тыткән илме хәтләнән нимәсен икә автоматчике гранате пултлантарна. 1942 ҫулхи авгуастын 23-мәшәнче танкесе хирәс ҫапаҫнә чухна Межевава юлташ расчечә палларнә – мали танкесенчә вүн-пилләшәнне пултлантарна».

1942 ҫулхи сентябрьте 64-мәш арми командующий – Шумилов генерал Николай Степанович Межевава Аслы Ҫәнәртәе ташман йавнече кәтә инлә. 1945 ҫулта Висла юханышын паттәни ҫапаҫусиен шәмән гварди аслы сержант Н.Межевава разведчик «Хастарләхшән» медале тивәнчә.

Анчах унан службәри юлташэн

тата ентешән Тимофей Сидоровән шәли пите синкөрлә пулна. Тулты Пәртаса суралса ўнене Тимофей Сидорович Сидорова Вәрнар ҫар комиссариач 1942 ҫулхи марта службәна илсе кайна. Ана Краснодарти пулемет-миномет училищени асатнә. Ҫав сүлхә сулла училищени курсантен пәрлехи полкене Т.Сидоров Сталинград фронтне лекнә. Ҫапаҫусенни пәтранура унна мән пулса иртнине эпир ниҳастан да пәләймәнәр: тен, аманнәскерне, урлә подразделенири салтаксем хәрүшәй вырәнтан ҫалса ҡаларнә е хүләрләвә лексе вәл урлә чаң тәлине тухна? Анчах Вәрнар ҫар комиссариачи Т.С.Сидоров курсант 1942 ҫулхи авгуастын 28-мәшәнче Сталинград обласенчи Елки салы ҫывәйхәнни ҫапаҫура хыпарсар ҫухалын ҫинчен түләнән ярса пана. Тимофей Сидоров вара 1942 ҫулхи хәрәу августра ҫухалман пулна.

Ҫамәр та оптлә боец ҫәнә сәнав подразделенине – ранеңла оғненетсөн үйрән ротине лекнә. Ранеңла оғненетсөн Совет Союзене вәтәрмәш ҫулсаң вәсәнчен туса хәтләрләнне пулна, 1942 ҫулта – РОКС-3 – тәртәмә тыйтәнә, Вәл пашал-брандспойтран, шлангран, ҫаван пекех вүтлә шәвек тата пүсәртәрнән ҫылваш валил баллончен тәртәр. Ҡаларнә ҫуллам 40–42 метра ғармееца на-

Т.С. Сидоров.

рович Сидоров хәрәл армееца на-града пама тәраттән үттәнәт. Рота командире ака мән ынрә: «Сидоров юлташ 1943 ҫулхи январын 31-мәшәнче Сталинград ху-лин Советски урамынчы ҫар заданине пурналаса оғненетта 12 фашистша бинджәкәрне өләрән ҫунтараса һыннашын түшәнән өләрән. Романов юлташ правительство наградиңе тибә. 1942 ҫулхи октябрьнән 23-мәшән. Стрелокен 306-мәш полкен командире Штельмах подполковник». Октябрьнән 27-мәшәнча Анатолий Романович Романов хәрәл армееца «Ҫапаҫура палләрнән» медаль-на наградаласы ҫинчен приказа алә пуснә. Анчах салтактән малашынә шәли паллә мар. Архива ҫапла ысыра хуни ҡана пур: «Т.С. Сидоров хәрәл армееца 1943 ҫулхи апрельде ыхыларсар ҫухалын тесе шутласа». Вәл әңгәмәнә, унан вилтәпирәй әңгә – ҫакан пирки халә әңтә нимәнле архив та хурав пәрәймә.

Вәрнар районенче суралса ўнене тәләр бөюгө Анатолий Романов мәнне ҫапаҫнә тата вилнәни ҫинчен архиви документсем тәрәх пәләмә пулата. Анатолий Романович Романов 1922 ҫулта Тимофей Сидоров. Архива-ра-неңла оғненетсөн 176-мәш үйрән рота ҫар комиссариачи Тимофей Сидо-

рән 62-мәш дивизион 306-мәш полкен 1-мәш ротине пулеметчи пулна. Ҫак дивизи Сталинград ҫывәйхәнче ҫав тери ынвәр ҫапаҫусене күтәннә. А.Романов паттәрләхнән вара ҫак документ тәрәх паллашләп: «Хәйн һа-ләхән шанчайән ынвәр Романов юлташ гитлеровецене хирәс көреше ыхәләхла ҹаттамләх кәтартә. Вәл ҳәй үпсарәбәне пулеметне пәрре кәна мар подразделенине үнне ҡаларнә, тәл персе гитлеровецене перс-пере вәтәнәрән. Хәяр тытәү вәхтәнчә отделени командире аманнә, Романов юлташ отделенинне өртсөн та прыссине сийнечех хай ҫине инлә. Романов бөюг ҳәйн пулемечебе ҭашманән 4 снайпере тата 43 гитлеровецә төл түнә. Ҫапла вәл Ленин – Сталин партине тата Социализмә Таван ҫәршына парәнниңе сирәлләтән. Романов юлташ правительство наградиңе тибә. 1942 ҫулхи октябрьнән 23-мәшән. Стрелокен 306-мәш полкен командире Штельмах подполковник». Октябрьнән 27-мәшәнча Анатолий Романович Романов хәрәл армееца «Ҫапаҫура палләрнән» медаль-на наградаласы ҫинчен приказа алә пуснә. Анчах харсар пулеметчик тибәләрән награда иләймән – Кузьмичи сали ҫывәйхәнчән 112,7-мәш түлемәри ҫапаҫура пүнч хуна?

Атәл ҫинчен хулана хүттәлесе пиншер-пиншер совет салтакә ҫапаҫу хирәнчә выртса юнла. Ҳәй-сен пурнасан вәсем Сталинград паттәни Ҫәнәртәе панә. Ҫак Ҫәнәртәе пәтәм тәнене Совет Ҫәрән һәвате, унан воинен пат-тәрләхне яр-үсән ҡатартна. Вәл Таван ҫәршының Аслы үйрәнчә тәрәпен ушлана тума мана.

Андрей ЧЕКАНОВ.

Саламалаттар!

Юратнә ыв-лама, мәшә-ра, аттене, լичене, кук-ана, кәрәп – Ҫарәләпра суралса ўнене Юрий Витальевич ПОРФИРЬЕВА –

кәрлачан 20-мәшәнче кәтә илек-чаплә ѹюбильнейе, 50 ҫул та-ларнә ятла, чун-чәрән, ашшан саламлатләр. Пурнара ыррине ҡанын сунатләр, сирән слылх-ла та телейлә пул.

Пурән пәрттә чирлемесәр, ыр-рән-сывыйн та таса. Араскал сунатләр эпир, Чәрән сана савса.

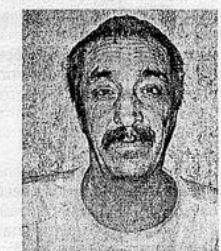
Амашә, мәшә-ра, ыв-лама, ын-мәкә, хүннәмәш, Женә тата Сергей.

Пирән юратнә атте, кукаси, асат-те – Урваша пурәнәкан Պա-վел յակовлевич СЕМЕНОВ – Կәрлачан 20-мәшәнче 80 ҫулхи ѹюбильнейе паллә тәвән. Ҫавән пекхе ани, Галина Васильев-на, Կәрлачан 2-мәшәнче сурална үннен паллә түрә. Ҫак дивизи Сталинград ғылыми ынвәрләп саламлатләр, ырләх-сывыйләх, тулил телей, иксәлми үй-хал сунатләр. Ачисен, кин-жәсеме көрүшән, мәнүкәсән пахтарнән курс тата нумай сүл пурәнмала пуллә түрә. Юратнә ыннәмәрәс! Эсир үпсүрүшән савәнатләр, сирән умайта ҫәре сити пүс таятләр. Сөтәлү ҫинчен ҹакәр-тәвәр ан татләтләр, сирән күлү ҫывый ҫын-нусем әш կәмәлла күлесе сүр-нене әшәнса тәтәр.

Ачисем, кин-жәсем, көрүшәсем, мәнүкәсем, көсән үйнүр тәвән.

НАЙТИ ЧЕЛОВЕКА

МО МВД России «Вурнарский» разыскивается Ливанов Анатолий Васильевич, 28.09.1962 года рождения, уроженец и житель д. Кюстюмеры, ул. Пионерская, д. 1 Вурнарского района, проживавший в д. Вурнары, ул. Дачная, д. 16, кв. 6, который 23 декабря 2012 года около 15 часов ушел из кв. дома 16 по ул. Дачная п. Вурнары и до настоящего времени его местонахождение неизвестно.

Приметы: рост 170 см, худощавого телосложения, волосы короткие с проседью, глаза карие, носит усы, передние верхние зубы отсутствуют.

Был одет: брюки темного цвета, куртка-пуховик серого цвета, вязанную шапку черного цвета, ботинки черного цвета, шерстяные варежки.

Инвалид 3 группы; страдал эпилепсией, плохо слышит.

Если кто-либо знает о местонахождении разыскиваемого, просим сообщить в полицию по телефонам: 2-50-02, 2-57-87, 2-58-15.

Вәхәтра тивәстернә

Хаçтатн 1-мәш номерәнче 2012 ҫулхи демографи лару-тәрәвә пирки хаçтатра пәлтәрнәнчә. Загс пайе иртнә ҫул ытти ылай ёс та пурнашан. Күн пирки пирән корреспондента загс пайен пүсләх Алевтина Марковна СТЕПАНОВА каласа ҡатартрә.

ПЕТЭМЛӘТҮ

– Гражданла актсөн ушләнсөн көртесси ынчан туса ысынисен шүчә үлпән сүләрсөн пырьт. Пәлтәрнән төләшпе 280 заявлени пәхса тухнә. Вәсеменең 187-шәнне ыттәнән тивәстернә.

Ҫынсем хайсене կәсәләнтаракан ыттәнене телефонна, электроннай почта, сайт урлә вәзгән кипсә пәлтәрнәсә. Ҫапла 2012 ҫулхи вәсеменең 7350 консультациянан. Сайтра, пичетре 40 ытла информаци пичетленә. Ял-поселок ысынисенең 23 төл пулү үйрәләнән.

Вәрнар районен сыйненче «Загс пайе» раздел өслөмне пүсәрә. Ҫынсем хайсен заявкисене патшалык тата муниципал ыттәрнәсән пәлтәрнәкорталарна. Сайтра күнене ынчан ынчантарнисен пәтәмләх пүр. Порталда мәнлән үсә күрмалы синчен район ыттәнче төләтәрнәччә.

Гражданене ыттәнене документсөн ыттән Украина, Казахстан тата Узбекистан пиләк запрос янә. Күрәшүүсөнчен тө ҫавән чүхлөх ыттәнесене ысынисен

Каларса илнә

Ҫәнән ҫул қаçхине Шалти ёсөн министрствин «Вурнарский лайан» Ҳайдар үттәнне үрәмра сәмәрәннән өттәнән Ҫәнәртәе панә. Ҫак дивизи Ҫәнәртәе пәтәм тәнене Совет Ҫәрән һәвате, унан воинен пат-тәрләхне яр-үсән ҡатартна. Вәл Таван ҫәршының Аслы үйрәнчә тәрәпен ушлана тума мана.

Полиция сотруднекесем кү пәтәр-түрәх төрхесе пиртәнә, таплана-канна тата палләрнә. Киреевсәр ёс қаçхине, 62 сехет иртсен пулна. Үсбәр арсын «Звездный» магазин ҫывыйхәнчән иучи-чен палламан арсын сүмнә сүлхама пулсан. Ахал мар, үкә ҫарасат тәнә. Вәл К-на питрен ҫапса үкәрнә, каярх икә үтчен тапнә. Лешә хирәс тәмә пултаратаминне күра кейинчен 760 ташман.

Преступлени палламис ҫирәлләннине күра РФ Уголовлә кодексен 161-мәш статийн 2-мәш пайен «гү» пункчәне уголовлә ҫүп пусарна.

Л.ФЕДОРОВ,
«Вурнарский» лайан
следстви пайен алә следователё
юстици майорө.

